

Az Aikido elmélete

Az Aikidot megelőző, mintegy bevezető gondolatok

Japánban a harci művészeteket két nagy csoportba osztják ma:

- koryú budó = régi (úgynevezett **ryú ha**) budó
- gendai budó = modern budó

sok iskolát be lehet osztani egyik vagy másik csoportba, de vannak melyek mindkettő jellegzetességeit magukon viselik.

Koryú budó

Kamakura korszak 1185-1333 (Minamoto no Yoritomo-val kezdődik)

Muromachi korszak 1333-1573 (Ashikaga Takauji-val kezdődik)

Azuchi-Momoyama korszak 1573-1603 (Oda Nobunaga-val az azuchi Toyotomi Hideyoshi-val a momoyama kezdődik)

Edo korszak 1603-1868 (Tokugawa Ieyasu-val kezdődik)

A Kamakura kortól a shógun átvette a hatalmat a császártól, és így a bushi (harcos) osztály került uralomra. Ekkor jöttek létre azok a félkatonai csoportok, melyek a bushik előfutárai voltak. Ezek akkortájt még a földeken dolgoztak, de már védelmi funkciókat is betöltöttek. Később kezdtek különválni a többi társadalmi csoporttól, de ez a szétválás egészen az Azuchi-Momoyama korszak derekáig eltartott. Az Edo korban a szétválást már törvénybe is iktatták, így alkult ki a bushi osztály.

Régen Japán több kuni-ra oszlott. Ezek tartományok voltak, melyeket a hűbérurak kormányoztak. Ezeket a hűbérurakat shugo daimyó-nak nevezték. (shugo = védnök, daimyó = nagy név)

A daimyók egyre nagyobb vagyont halmoztak fel, ezáltal megerősödtek, és ügyeiket inkább erővel igyekeztek elrendezni. Ekkor indult meg az a hatalmi harc, melyet sengoku jidai- nak (hadakozó tartományok kora) neveznek.

A sengoku kor 1477- ben az Ónin (ez annak a császárnak a neve, aki akkor volt trónon) háborúval kezdődött. Ezt a háborúskodást Tokugawa Ieyasu zárta le, aki az 1600- as sekigahara- i csata után egyesítette japánt. 1615-ben az ósakai háború után megszilárdult a hatalma, ekkor legyőzte utolsó ellenfeleit is. A fővárost Edó- ba (Tókyó régi neve) helyezte, ezért hívják a kormányzatát Edó bakufu- nak. Létrehozta az osztályok szétválását. Négy nagy csoportot alkotott:

- **shi** = bushik
- **nó** = parasztok
- **kó** = iparosok
- **shó** = kereskedők

A bushi réteget szeparálta a többitől. 1617- ben bevezette a buke shohattó- t, ami egy törvénycikk mely a bushik jogaival foglalkozik. Ez mondta ki, hogy a bushik nem birtokolhatnak földet, kizárólag hűbéruruk fizetéséből élhetnek. Ezt rizsben kapták meg. Mértékegysége a koku volt. 1 koku kb 180 liter rizs. Kimondta azt is hogy a bushiknak kötelező foglalkozniuk a bugei- el (bugei = harcművészet). Ezenkívül megtiltotta, hogy a bushik, és a daimyók bármiféle szövetséget kössenek egymással. Bevezették a sankin kótai-t. Ez szabályozta, hogy a daimyók ne gazdagodhassanak meg. Úgy, hogy egy évet otthon egy évet pedig a fővárosban kellett lakniuk. Ez az állandó költözködés felemésztette a vagyonukat. A daimyók családjai természetesen állandóan a shógun palotája körül laktak mintegy biztosítékként, egy rossz mozdulat és azonnal kivégzik őket.

A visznylagos béke korszakában az egyes iskolák a stílusi sajátosságokra kezdték fordítani a hangsúlyt. Ekkor kezdtek a nagymesterek egy- egy fegyverre specializálódni, amelyhez legjobban értettek, de még nem váltak élesen külön a fegyverek úgy mint ma. Csak bizonyos fegyverekre nagyobb hangsúlyt fektettek.

Ezidőtájt kezdtek a bushik könyveket írni, ezek a denshó-k. Az iskolák tudásanyagának átörökítését szolgálták. De ezenfelül a fokozati átadások is denshók voltak. den = átadni, shó = megkapni

a fokozatok voltak:

- shoden mokuroku = kezdő diploma (sho = kezdeti szint mokuroku = tekercs)
- okuden mokuroku = a lényegi dolgok átadásának bizonyítványa
- hiden ógi = az elvek titkos átadása
- shinyó no te = az önvédelem birtokosa
- kyóshu dairi = oktató szint
- menkyó kaiden = minden fokozat átadása
- soke (iemoto) = a családfő, az iskola feje, mindenben ő dönt

A denshók leírások is voltak, a stílusjegyeitől a technikai végrehajtások módozatainak leírásán keresztül filozófiai eszmefuttatásokig sokmindent tartalmaztak.

Ezeknek a denshóknak két fajtájuk volt.

- budó ron – ezek főleg technikai leírásokat tartalmaztak
- shinpó ron – ezek pedig filozófiai leírásokat tartalmaztak

XVII. században megjelent fő művek:

Miyamoto Musashi: Go rin no shó (Az öt kör könyve)

irányzata a Niten ichi ryú

A Go rin no shó- ban a kardvívást magyarázza, de ezt valószínűleg tanítványai állították össze, és nem ő maga írta.

Sanjú go kajó: 35 megjegyzés leírása, bizonyítottan Musashi könyve.

Yagyú Munenori: Heihó kaden shó (A kardvívás családi hagyományának könyve) irányzata: Yagyú shinkage ryú.

A technikák mögötti filozófiát tárgyalja.

katsu jin ken/ satsu jin tó

a kard melyel embereket éltetnek/ kard melyel embereket ölnek

Takuan Sôhó: Fudóchi shinmyó roku (A rendíthetetlen bölcsesség legbelső természetéből fakadó bölcsesség)

Takuan egy buddhista szerzetes volt, aki Yagyú Munenori könyve alapján összekapcsolta a kardvívást a buddhizmussal.